

sere af fremstillingen. Til gengæld er tabelstoffet gennemgående så instruktivt og klart tilrettelagt, at det skulle tilsikre også andre end de på området særligt sagkyndige en hurtig og præcis tilegnelse.

Svend Aage Hansen.

Donald R. Hodgman: Soviet Industrial Production 1928—51. Harvard University Press. Cambridge. U.S. 1954. 241 s. \$ 5,—.

Den foreliggende bog er det første offentligtgjorte resultat fra russisk forskningsinstitut ved Harvard. Den officielle russiske statistik har ofte været underkastet diskussion. Forfatteren fremhæver i bogens første afsnit, at man umiddelbart kan vente, at den russiske industristatistik giver et for stærkt indtryk af den industrielle ekspansion. Det gælder navnlig den statistik, der kun omfatter staten og kooperativ industri eller den statistik, som kun medtager stordriftsvirksomheder, fordi disse grupper ved ændret organisationsform og ved stordriftsudviklingen er vokset på bekostning af industrien uden for grupperne. Russiske tal, der omfatter alle former for industri, vil også vise for meget. Den russiske industristatistik bygger nemlig på salgsværdier modsat vestlig statistik, der i reglen bygger på industriel værditilvækst. En stærkere specialisering — som den der f.eks. har fundet sted inden for traktorindustrien — fører til dobbeltregninger, der giver et overdrevent udtryk for industriens samlede vækst. I stedet for det russiske index sætter forfatteren sig det mål — på basis af tilgængelig russisk statistik — at opbygge et industrielt produktionsindex efter vestligt mønster. Ud fra lønudgifterne for 1934 konstrueres vægttal for de enkelte industrier. Lønudgifterne beregnes ved hjælp af oplysninger om gennemsnitslønninger og antallet af beskæftigede. Oplysninger om produktionsmængderne fra de enkelte industrier er dels fra officiel statistik, dels fundet ved et tidskrævende eftersøgningsarbejde i tekniske og økonomiske tidsskrifter.

Forfatteren medgiver naturligvis, at vægttal altid kan diskuteres. Han gør også opmærksom på, at der har været en række

problemer forbundet med at sikre sig, at grundlaget for vægttallene varemæssigt svarer til mængdeindexene. Alligevel mener han, at det konstruerede produktionsindex giver et tilstrækkeligt sikkert billede af mængdeforandringerne i den russiske industrielle produktion. Hovedresultaterne ser således ud:

(Tabel 15, side 89).

	Revideret index	Officielt index
1928	100	100
1934	229	305
1937	371	551
1946	304	614
1951	742	1610

I et tillæg er indexene for stordriftsvirksomhederne ført frem til 1953:

	Revideret index	Officielt index
1950	100	100
1951	115	116
1952	125	129
1953	138	144

Bogens næstsidste afsnit omhandler en række andre forsøg på at måle den industrielle udvikling i Rusland, uden at det giver anledning til betænkeligheder ved det konstruerede index. Der afsluttes med et afsnit med betragtninger over den fremtidige vækst i Ruslands industri sammenlignet med væksten i den amerikanske industri. Man må vente, at den bliver stærkere i Rusland, indtil den russiske industriproduktion når det amerikanske niveau, så må væksten i Rusland ventes at blive mindre.

Hovedresultatet af denne undersøgelse, der i særlige tillæg giver en udførlig forklaring på beregningerne og omhyggelige kildehenvisninger, bekræfter, hvad der også på anden måde har været fremme: Den officielle russiske statistik giver et overdrevent indtryk af udviklingen i industriproduktionen, men selv efter en korrektion af de officielle tal, og denne korrektion er i dette tilfælde særlig omhyggelig og metodisk, er stigningsraten i industriproduktionen imponerende.

Niels Banke.